

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1934 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § 2 och 3 mom. samt 26 § lagen den 2 juni 1916 (nr 180) om skyddskoppypmpning, dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 27 februari 1934 till riksdagen avlämnad proposition, nr 169, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändrad lydelse av 5 § 2 och 3 mom. samt 26 § lagen den 2 juni 1916 (nr 180) om skyddskoppypmpning.

Härigenom förordnas, att 5 § 2 och 3 mom. samt 26 § lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppypmpning skola, 5 § 2 och 3 mom. sådana de lyda enligt lag den 6 juni 1930 (nr 181), erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

5 §.

2 mom. Från skyddskoppypmpning — — — av tjänsteläkare.

Föreligger enligt ymparens mening på grund av sjukdom eller sjukdomsanlag hos någon i den ympningspliktiges omgivning anledning antaga, att hälsofara för den ympningspliktige eller annan skulle uppstå genom ympningen, må ock undantagande från ympning medgivas.

Undantagande medgives — — — enligt 2 §.

3 mom. Säger sig — — — nämnda paragraf.

Den, som av nu nämnd anledning vill hava barn undantaget från ympning, göre skriftligen ansökning därom hos medicinalstyrelsen. Innan ansökningen göres, åligger det sökanden att personligen inställa sig i Stockholm inför överståthållarämbetet, i annan stad inför magistraten och på landet hos landsfiskalen i orten samt förebbringa utredning angående skälen för sina betänkligheter mot ympningen. Protokoll skall föras över vad vid sökandens instäl-

lelse förekommit, och har sökanden att vid sin ansökning foga utdrag av detta protokoll.

Finner medicinalstyrelsen — — — Kungl. Maj:ts prövning.

26 §.

Böter och viten, som enligt denna lag åläggas, tillfalla kommunens kassa. Saknas tillgång till gäldande av böter eller av viten, som åläggas enligt 19 §, skola de förvandlas enligt allmän strafflag. Viten, som åläggas enligt 21 §, må i händelse av bristande tillgång till deras gäldande ej förvandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft en före propositionens avlämnande inom första kammaren av herr *Björck, Wilhelm, m. fl.* väckt motion, nr 247, däri hemställts, att riksdagen ville besluta:

1) att 5 § 3 mom. i lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppympning skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Säger sig någon, som är ansvarig för barns befordran till ympning enligt 2 §, hysa farhåga för att ympning skall för barnet medföra ohälsa som ej är blott tillfällig, må barnet, efter framställning hos medicinalstyrelsen, undantagas från ympning enligt nämnda paragraf.»

Finner medicinalstyrelsen vid prövning av ansökning, varom här är fråga, sådana skäl icke vara förebragta, att undantagande från ympning må meddelas, skall ärendet underställas Kungl. Maj:ts prövning.»

2) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville skyndsamt låta utreda behovet av den nuvarande allmänna barnvaccinationens bibehållande samt för 1935 års riksdag framlägga de förslag till ändringar i gällande lagbestämmelser, som av utredningen må föranledas.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hänvisa till propositionen; och får utskottet, i fråga om vad motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisa till motionen.

Gällande lag om skyddskoppympning är utfärdad den 2 juni 1916. I vissa delar har den undergått ändringar åren 1926 och 1930.

Såsom grundläggande regel gäller, att varje barn skall undergå skyddskoppympning senast under det kalenderår, då det fyller sex år (2 §). Under vissa omständigheter kan dock med ympningspliktens fullgörande få anstå till en senare tidpunkt. Utöver och oberoende av denna allmänna ympningsplikt beträffande barn föreligger enligt 3 § skyldighet att undergå ympning (revaccinering) jämväl i vissa andra fall. Omedelbart på grund av lagens stadgande gäller detta bland annat beträffande dem, som börja fullgöra tjänstgöring på

grund av fast anställning bland manskapet vid hären och marinen (3 § a)), ävensom värnpliktiga, som börja första tjänstgöring under fredstid för sin utbildning (3 § b)).

Emellertid upptagas i lagen vissa undantag i fråga om den föreskrivna ympningskyldigheten. Sålunda föreligga, bland annat, möjligheter dels till individuellt undantagande från ympning antingen för viss bestämd tid eller över huvud, dels ock till tillfällig men mera generellt gällande suspendering av ympningsplikten.

Vad beträffar det individuella undantagandet från ympning så kan detta i första hand grundas å medicinska skäl. I detta avseende föreskrives (5 § 2 mom. första stycket) att från skyddskoppympning skall undantagas den, som vederbörande ympare finner till följd av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet kunna komma att erhålla men av ympningen eller beträffande vilken i sådant hänseende företes intyg av tjänsteläkare. Föreligger enligt ymparens mening på grund av sjukdomsfall i den ympningspliktiges omgivning anledning antaga, att hälsofara för annan skulle uppstå genom ympningen, må undantagande från ympningen medgivas (5 § 2 mom. andra stycket).

Undantagande från ympning kan också ske å andra än medicinska skäl. Lagen innehåller nämligen (5 § 3 mom.) en s. k. samvetsklausul. Enligt denna kan barn undantagas från ympning enligt 2 §, därest den, som är ansvarig för barnets befordran till ympning, säger sig hysa farhåga för att ympningen skall för barnet medföra ohälsa, som ej är blott tillfällig, samt det tillika med hänsyn till av sökanden förebragta omständigheter måste antagas, att sådan farhåga har sin grund i personlig erfarenhet om något fall av dylik ohälsa, som han haft skälig anledning anse hava inträffat i samband med ympning av barn. Önskas undantagande å nu angivna grund, skall därom göras skriftlig ansökan hos medicinalstyrelsen senast under det kalenderår, då barnet fyller nio år. Innan ansökan göres, åligger det sökanden att personligen inställa sig i Stockholm inför överståthållarämbetet, i annan stad inför magistraten och på landet hos landsfiskalen i orten samt förebringa utredning angående skälen för sina betänkligheter mot ympningen. Över vad som förekommit vid sökandens inställelse skall föras protokoll och utdrag av detta protokoll skall fogas vid ansökningen. Finner medicinalstyrelsen vid prövning av ansökan, som rätteligen skett, sådana skäl icke vara förebragta, att undantagande från ympning må meddelas, har styrelsen att underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

Möjligheten att tillfälligt men mera generellt suspendera eljest bestående ympningsplikt infördes genom ett år 1930 beslutat tillägg till lagstiftningen (5 § 4 mom.). Konungen äger nämligen att vid inträffad eller hotande epidemi av annan sjukdom än smittkoppor eller då så eljest prövas nödvändigt ur hälsovårdssynpunkt förordna, att ympningsplikt enligt 2 § — som avser den allmänna barnympningen — under viss bestämd tid icke skall vara gällande beträffande landet i dess helhet eller viss del därav samt att revaccinationsplikt för, bland annat, militärpersoner skall gälla allenast i den omfattning Konungen bestämmer. Dessa lagregler voro närmast föranledda av de erfarenheter, som under senaste åren gjorts rörande en viss komplikation till skyddskoppympningen, den s. k. postvaccinala encephaliten.

Viss övervakning rörande det sätt, på vilket skyddskoppympning verkställes, åligger hälsovårdsmyndigheterna i kommunerna. Enligt 19 § i lagen har K. B. att vaka däröver, att hälsovårdsmyndigheterna i länet fullgöra vad dem åligger med hänsyn till skyddskoppympningen. Då sådant finnes vara av nöden, äger K. B. förelägga lämpliga viten. I 21 och 22 §§ meddelas vissa föreskrifter i syfte att framtvinga ympningsplikts fullgörande. I 21 § stadgas befogenhet för hälsovårdsmyndigheten att medelst föreläggande av viten, som tillhoppa ej må överstiga tjugu kronor, tillhålla den, som är skyldig att enligt 2 § befordra barn till ympning, att fullgöra denna sin skyldighet. Tredskas han ändock, må myndigheten anmäla förhållandet hos K. B., som äger att vid förhöjda viten giva enahanda föreläggande. 22 § innehåller bestämmelser om bötesstraff dels för den, som underlåter att fullgöra ympningsplikt, vilken påbudits vid inträffad eller hotande smittkoppsepide mi, eller att till undergående av sålunda ålagd ympning befordra annan, för vars befordrande till ympning han ansvarar, dels ock för stamanställda samt vissa värnpliktiga och utläningar, som underlåta fullgöra sin ympningsplikt. Vidare stadgas i lagrummet bötesstraff för ledamot av styrelse för skola eller läro- eller uppfostringsanstalt eller, där sådan styrelse ej finnes, för vederbörande föreståndare, om i skolan eller anstalten intages lärjunge, vilken på grund av underlåten ympningsplikt icke må där mottagas, samt för den som anställer eller mottager person, som på grund av bristfälligt ympningsskydd icke må vinna tillträde till vissa yrken och anstalter för yrkesutbildning. I 26 § föreskrives, att om tillgång till böternas eller vitenas fulla gäldande saknas, desamma skola förvandlas enligt allmän strafflag.

Vid 1930 års riksdag framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 213 förslag om införande av rätt för Konungen att under vissa omständigheter förordna om tillfälligt upphävande av ympningsplikten — det förut omnämnda 4 mom. av 5 §. Samtidigt därmed föreslogos vissa andra, smärre ändringar i lagen, förnämligast i reglerna rörande undantagande från ympning (ändringar i 2 §, 5 § 2 och 3 mom. samt 11 och 16 §§). I en motion, I: 159, hemställde herr Björck, Wilhelm, om i huvudsak samma ändring av 5 § 3 mom., som nu föreslås i motionen I: 247. I en motion, I: 196, hemställde herr Rosén, att punkterna a) och b) i 3 § måtte upphävas. Slutligen hemställdes i likalydande motionerna I: 318 av herr Bjurström m. fl. och II: 513 av herr Olsson i Mora m. fl., att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning, huruvida och i vad mån utan äventyrande av folkhälsan ytterligare lättnader i vaccinationstvänet måtte kunna genomföras och om möjligheterna av det allmänna ympningstvänets upphävande.

Andra lagutskottet, som behandlade propositionen och motionerna, anförde i utlåtande, nr 39, bland annat:

Med hänsyn till vaccinationens värde som skyddsmedel mot en förödande farsot synas bestämmelser om obligatorisk vaccination icke kunna helt och hållet undvaras i vårt land. Det allmännas intresse torde sålunda kräva, att personer i yrken, som äro särskilt utsatta för smittofara, såsom läkare, sjukhuspersonal och sjömän, underkastas obligatorisk vaccination. Å andra sidan har erfarenheten givit vid handen, att det icke är nödvändigt för att smittkoppsepidemier

skola förhindras vinna insteg i ett land, att samtliga dess invånare ständigt genom vaccination hållas immuna mot smittämnet. Särskilt i vår tid med dess ökade möjligheter till snabb isolering av smittade och förmåga att organisera en beredskap, som hastigt kan mobiliseras vid epidemifara, torde det utan att äventyra folkhälsan kunna förekomma, att en viss procent av befolkningen icke genom vaccination skyddats mot smittkoppor. Ett sådant förhållande råder som bekant för närvarande i vårt land, delvis i strid mot gällande lag. Emellertid föreligger icke någon utredning, som utvisar, huru stor del av vårt folk inom olika åldersklasser, som kan anses vara mottaglig för koppssmitta. Ej heller har försök gjorts att med användande av erfarenheterna från främmande länder och efter andra grunder söka bestämma, hur högt den mot smittofara oskyddade procenten av befolkningen må kunna stiga utan att samhällets intresse att vara befriat från smittkoppepidemi sättes på spel.

Då vissa obehag och risker, låt vara i våra dagar långt mindre än förr, äro förenade med vaccinationen, synes man icke kunna lämna den åsikten obeaktad, att samhället under tider, då epidemi icke råder, så långt lämpligen kan ske bör inskränka utkrävandet av obligatorisk vaccinering.

Främst framställer sig härvid frågan, huruvida ökade möjligheter böra beredas för målsman att erhålla frihet från den i 2 § stadgade skyldigheten att låta ympa barn och huruvida andra och lämpligare former böra föreskrivas för ingivande och behandling av målsmans ansökan i sådant ärende. I detta sammanhang torde även böra upptagas spørsmålet om vidtagande av åtgärder för att sprida ökad allsidig och tillförlitlig upplysning i vaccinationsfrågan.

Likaså torde böra utredas, huruvida vissa lättnader kunna medgivas ifråga om den i 3 § punkterna a) och b) föreskrivna obligatoriska revaccinationen av fast anställda och värnpliktiga.

Utskottet vill därför föreslå, att utredning verkställs, huruvida och i vilken mån utan äventyrande av folkhälsan undantag från ympning enligt 2 § och 3 § a) och b) må kunna medgivas i större utsträckning än för närvarande är fallet. Vid denna utredning, som enligt utskottets mening bör vara allsidig och förutsättningslös, synes det vara lämpligt att även lekmän medverka.

Utskottet tillstyrkte vidare riksdagen att, med viss ändring i ett avseende, godkänna propositionen.

Reservationer anfördes, förutom av andra, av herrar Petré, Norman och Magnusson i Kalmar, vilka hemställde, bland annat, att — i stället för den utredning, som utskottet föreslagit — utredning måtte verkställas, i vilken mån utvidgning av det i 5 § 3 mom. medgivna dispensförfarandet lämpligen måtte kunna företagas.

Riksdagen biföll utskottets hemställan. Beslutet anmäldes för Kungl. Maj:t i skrivelse nr 317.

I anledning av nämnda skrivelse tillkallades inom socialdepartementet särskilda sakkunniga, vilka den 8 november 1932 avlämnade betänkande angående skyddskoppypmpningen (S. O. U. 1932: 37). Betänkandet var undertecknat av häradshövdingen Sture Petersson, professorn vid Karolinska medikokirurgiska institutet A. Lichtenstein och ledamoten av andra kammaren redaktören Anders Olsson. Över betänkandet inforrades yttranden från vissa myndigheter och personer.

Riksdagens ovannämnda skrivelse, nr 317/1930, och i anledning av densamma vidtagna åtgärder anmäldes den 23 februari 1934 i statsrådet av *chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller*, som därvid anförde bland annat:

Den fråga, som i omförmälda riksdagsskrivelse skjutits i förgrunden, avser utvidgning av vad som i den allmänna diskussionen plägar kallas samvets-klausulen, d. v. s. bestämmelserna om möjlighet för barns föräldrar eller måls-män att erhålla dispens från den obligatoriska vaccinerings av barnet under återopande av personlig erfarenhet om något fall av ohälsa, som inträffat så-som följd av vaccinering. Rörande denna bestämmelse vara eller icke vara liksom rörande vissa av de sakkunniga föreslagna modifikationer i densamma hava meningarna visat sig allttjämt gå vitt isär.

Karolinska institutets lärarkollegium framhåller sålunda, att det hade varit önskvärt, att de sakkunniga fullständigare och mera avgörande utrett frågan om vilka följder en starkt vidgad samvetsklausul, eventuellt full valfrihet be-träffande barnympningen, kunde förväntas medföra. Enär ett dylikt vidgande av samvetsklausulen skulle vara i det närmaste liktydigt med ympningstvängets upphävande och frågan därom icke ingått i de sakkunnigas uppdrag, hade de sakkunniga ansett en dylik utvidgning av samvetsklausulen jämväl ligga utom ramen för vad det ålegat dem att undersöka. Helt hade de sakkunniga dock icke kunnat förbigå denna fråga, varvid de dock, huvudsakligen på grund av vaccinationens obestridliga överlägsenhet över andra åtgärder till individuellt skydd mot koppsmitta, ansett sig böra förorda tvångsvaccineringsens bibehållande. Lärarkollegiet funne emellertid, att en under senare år i vårt och andra länder uppträdande följsjukdom till vaccinerings, nämligen den post-vaccinala encephaliten, vore en så allvarlig företeelse, att frågan om samvets-klausulens lydelse knappast kunde objektivt behandlas, förrän en ny allsidig utredning angående tvångsvaccineringsens betydelse kommit till stånd. Det vore icke uteslutet, att det relativa skydd, som den nuvarande tvångsvaccinerings medförde, skulle kunna ersättas med andra åtgärder, framför allt isolering och en på vederhäftig upplysning om vaccinationens fördelar och risker grundad frivillig vaccinering. Erfarenheter från utlandet kunde säkerligen icke utan vidare överflyttas på vårt land, som genom sitt geografiska läge, sin glesa be-byggelse, sin fasta sjukvårdsorganisation och sin väldisciplinerade befolkning intoge en särställning. Innan denna fråga blivit på ett allsidigare sätt belyst, än som skett i sakkunnigbetänkandet, ansåge sig lärarkollegiet icke kunna intaga en slutlig ställning till det framlagda förslaget.

Medicinalstyrelsen hänvisar till av de sakkunniga förebragt utredning om att ympningsfrekvensen i somliga trakter av landet vore skäligen låg och avse-värt avveke från vissa andra delar av landet samt anför, att detta till stor del finge hänföras till brister i kontrollen över skyddskoppymningen. Att denna kontroll flerstädes inom landet lämnade mycket övrigt att önska, hade av styrelsen redan tidigare framhållits. Dessa missförhållanden vore enligt styrel-sens mening synnerligen betänkliga. Det olagliga undantagandet från ymp-ning, som således på sina håll vore vanligt, innebure, att ympsyddet inom vissa orter genom det år från år växande antalet ovaccinerade barn i så hög grad minskades, att i händelse av utbrott av smittkoppor överhängande fara föreläge för utbredd epidemi av sjukdomen. i första hand bland de ovaccinerade barnen å den ifrågavarande orten men även bland äldre personer, vilkas vaccina-tion låge längre tillbaka i tiden. Styrelsen funne det därför ofrånkomligt, att nu berörda missförhållanden gjordes till föremål för en grundlig undersökning i fråga om sin omfattning, orsaker och verkningar. Vad angår frågan om skyddskoppymningens bibehållande säger sig styrelsen för egen del icke hysa någon som helst tvekan i fråga om det nödvändiga i tvångsvaccineringsens bibehållande. Särskilt med hänsyn till vad Karolinska institutets lärarkollegium anført, har styrelsen emellertid ansett, att styrelsen icke borde motsätta sig, att en utredning komme till stånd av frågan, huruvida det skydd, som den nu-varande skyddskoppymningen medförde, skulle kunna ersättas genom andra

åtgärder. Utredningen borde verkställas genom medicinskt sakkunniga, representerande olika uppfattningar i fråga om skyddskoppymningens betydelse.

På grund av vad sålunda framhållits i auktoritativa uttalanden från teoretiskt och praktiskt sakkunnighåll synes frågan, huruvida den obligatoriska barnvaccinationen bör bibehållas eller eventuellt ersättas med andra åtgärder, påkalla en mera ingående undersökning. Med hänsyn härtill torde någon ändring av principiell innebörd i nuvarande lagregler icke böra företagas och alltså icke heller det föreliggande sakkunnigförslaget i dess principiella delar för närvarande föranleda någon åtgärd. Skulle den nu förordade undersökningen leda till det resultatet, att barnvaccinationen icke längre anses ha den betydelse att den bör bibehållas, saknas uppenbarligen anledning att överväga ändring i samvetksklausulens avfattning. Därest den obligatoriska barnvaccinationen finnes böra bestå, torde såväl frågan om en vidgad samvetksklausul som övriga med en obligatorisk barnvaccination sammanhängande spörsmål böra undergå förnyad noggrann prövning. Därvid torde frågan om lagstiftningens efterlevnad och de kontrollåtgärder, som kunna anses behöfliga för att trygga en sådan efterlevnad, särskilt uppmärksammas.

I anslutning till vad medicinalstyrelsen anfört förordar jag, att den utredning, som sålunda synes erforderlig, till övervägande grad anförtros åt medicinskt sakkunniga.

I enlighet med bemyndigande av Kungl. Maj:t samma den 23 februari 1934 tillkallade chefen för socialdepartementet såsom sakkunniga landshövdingen K. E. Tiselius (ordförande), förste provinsialläkaren G. A. L. Halldén, professorn vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet I. F:son Holmgren, föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium professorn C. A. Kling samt ledamoten av andra kammaren redaktören O. E. Olovson.

I förevarande proposition anför föredragande departementschefen, statsrådet Möller, att med hänsyn till den förestående nya utredningen i vaccinationsfrågan någon ändring av principiell innebörd i nuvarande lagregler icke bör företagas. De i propositionen föreslagna ändringarna äro — anför departementschefen — detaljändringar utan inverkan på lagstiftningens principer.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att under sistlidne februari månad sakkunniga blivit tillkallade med uppdrag att verkställa undersökning av frågan, huruvida den obligatoriska barnvaccineringen bör bibehållas eller eventuellt ersättas med andra åtgärder. Med hänsyn härtill ansluter sig utskottet till föredragande departementschefens åsikt, att ändring av principiell innebörd i nuvarande lagregler angående skyddskoppymning icke för närvarande bör vidtagas. På grund härav avstyrker utskottet det i motionen I: 247 framställda yrkandet om ändring av 5 § 3 momentet i gällande lag. Yrkandet i motionen om hemställan till Kungl. Maj:t med begäran om viss utredning finner utskottet, då på sätt förut omnämnts ytterligare utredning i förevarande ämne redan blivit igångsatt, icke böra föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Vad beträffar det förslag till detaljändringar i lagen om skyddskoppymning, vilket framlagts i förevarande proposition, har utskottet vid granskning av detsamma icke funnit anledning att däremot göra någon erinran.

Utskottet.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen; samt

B) att motionen I: 247 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1934.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Lindhagen**, *P. Sandström** och *Norman*, fröken *Hesselgren** samt herrar *Olof Carlsson, Larsson* i Brälanda* och *Karl Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Hage, Johanson* i Hallagården, *Wallerius, Olovson* i Västerås, *Pettersson* i Hällbacken, *Hansson* i Trollhättan, *Sandström* i Nyland och *Sandberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Särskilt yttrande

av herr *Lindhagen*, som anförde:

För min del kan jag icke slå mig till ro med förhoppningar på en ny kommittés utredningar. Den avlöser andra, vilka ej mäktat taga initiativ till något klagörande i idé eller praktik.

Sakens natur och erfarenheterna.

På grund av sakens natur och egna erfarenheter är jag i likhet med många föräldrar och andra människor anhängare av tvångsvaccinationens avskaffande. Vi behöva inga vidare utredningar. Den som ej går till grunden av tingen får för övrigt aldrig någon fred och således icke heller riksdagen. Röster för en sådan uppfattning böra, synes mig, göra sig hörda i riksdagen redan nu. Till äventyrs kan det i någon mån tjäna som ett givakt även för den senaste nu anbefallda utredningen.

Ett litet barn är ju ett ömtåligt ting, nyskapat som det framkommer ur naturens hand. Det lär genast läggas i bomull och vårdas sedan såsom det ömtåligaste av allt. Det kan väl då knappast vara annat än en förbrytelse mot naturen, om på dessa varelser i deras spädaste ålder inympas ett giftämne, ett främmande snuskeri, som koppvaccinen i själva verket blir i all synnerhet i en sådan späd kropp.

Vi föräldrar ha i vida kretsar sorgliga erfarenheter om denna påflugenhet. Själv har jag en flicka och en gosse, som vid födseln och innan de drabbades av vaccinationen voro de friskaste och rosigaste barn man kan tänka sig. Efter

vaccinationen, som vi av instinkt dröjde med i det längsta tillåtna, blevo de som förvandlade.

Tvångsvaccineringen av alla barn är något av en dogmbildning hos den officiella läkarkonsten. Den inläres vid de medicinska högskolorna, anammats blint av lagstiftningen, tillämpas ointresserat av administrationen, och blir sålunda allenarådande. Vederbörande, de så kallade sakkunniga myndigheterna, ha föga beflitat sig om att reflektera över det onaturliga i ett sådant tilltag.

Lika obenägna ha de varit att överväga farorna därav för människomaterialet. Vaccineringen har nämligen även ett debetkonto. Nu har det officiellt upptäckts, att hjärnhinneinflammation även med dödlig utgång kan bliva och blivit en följd av vaccineringen. Detta var ett hårt slag för lärosatserna. Man har ock börjat medgiva, att även andra sjukdomar kunna följa. En registrering av dem föreligger i statens offentliga utredningar 1932: 37, sid. 66 och följande. Denna registrering har framlagts under rubriken »Olägenheter och icke önskvärda följder av vaccinationen». Bland dessa följder upptagas för olika fall även dödsfall. Det är icke uteslutet, att följsjukdomarna kunna vara legio och kunna lägga grund till sjukligheter ända in i sena ålderdomen. Det förhåller sig också kanske så, att giftet angriper, liksom skedde med spanska sjukan 1918, företrädes de kraftigaste individerna. Åtminstone voro mina barn särdeles kraftiga.

Någon mening kan under sådana förhållanden ännu mindre finnas i att tvångsvaccinera hela nationens spädbarn utan att någon koppepidemi föreligger. I vår tid med sina hygieniska anordningar och tekniska framsteg i övrigt är det väl nog att tillgripa isoleringsåtgärder, när ett insjuknande i smittkoppor konstaterats. Det har ju ock skett och uteslutande med framgång. Oförsvarligt är det i varje fall att gå till en sådan överdrift, som den allmänna tvångsvaccineringen av barn innebär.

De ovannämnda framstegen ha vidare fört med sig, att i sådana trakter av jorden, där dylik civilisation genomförts, ha de gamla epidemiernas frekvens och styrka upphört eller försvagats. Man använder ju icke heller på andra ännu fortlevande epidemier, särskilt barnsjukdomar, något liknande universellt förfarande. Det ligger något av gammal digerdödshypnos över barnvaccinationen i en upplyst tid.

Ett sådant förhastande är så mycket mindre påkallat, som ju inympningen ej skyddar för mer än en kortare tid. Därför ha också tvångsvis föreskrivits revaccineringar av värnpliktige med flera. Även denna revaccination har sorgliga följder, som kunna konstateras av offren, vänner och anförvanter men, såsom det förefaller, mindre beaktats av myndigheterna.

Lagstiftningen i ämnet har nu för övrigt tack vare föräldrars anlopp och livets varningar upplösts till ett sammelsurium. Samvetsklausulen innefattar ju ett avståndstagande från ympningens vetenskapliga nödvändighet. Dess tillämpning är dessutom förbunden med mycket besvär för den enskilde och underkastad administrativt godtycke. Detta har i sin tur lett till självtagen frigörelse från vaccinationstvånget. Föräldrarna strejka och myndigheterna anse

mångenstädes för bäst att icke blanda sig i denna folkrörelse. I vissa trakter lära på detta sätt två tredjedelar av barnantalet förbliva ovaccinerade.

Under alla dessa förhållanden bör väl tiden nu omsider vara inne för vaccinations- och revaccinationstvängets avskaffande, åtminstone såsom allmän regel.

Den senaste kommittén.

Att regeringsmakten nu tagit mod till sig och tillsatt en ny utredning, synes väsentligen bero på, att majoriteten i Karolinska institutets lärarkollegium uttalat betänkligheter emot ympningstvänget genom upptäckten av hjärnhinneinflammation såsom följsjukdom i åtskilliga fall. Kollegiet menar att tvångsympningen därför till äventyrs kunde ersättas med andra åtgärder. Kollegiet nämner dock ingenting om de andra följsjukdomarna. Men det vill ha en allsidigare belysning av ämnet än som skett i det näst föregående sakkunnigeberäkandet. Förr anser sig kollegiet icke kunna intaga en slutlig ställning till dess förslag.

Medicinalstyrelsen åter ställer sig avvisande mot en dylik ansats till kätterier. Den säger sig icke hysa någon som helst tvekan i fråga om det nödvändiga i tvångsvaccineringsens bibehållande. Därför borde också kontrollen över skyddskoppymningen stärkas. Den låga ympningsfrekvensen i somliga trakter av landet vore ett synnerligen betänkligt missförhållande. Emellertid vill styrelsen ej motsätta sig Karolinska institutets förslag om ny utredning. Styrelsen betonar att denna bör verkställas genom medicinskt sakkunniga, representerande olika uppfattningar. Emellertid sviktar styrelsen i sitt strax förut uttalade principiella ståndpunktstagande och motser att den nya undersökningen möjligen skulle kunna leda till det resultat »att barnvaccinationen icke längre anses ha den betydelse att den bör bibehållas».

I anslutning till medicinalstyrelsen har socialministern i regeringen förordat, att utredningen till övervägande grad anförtros åt medicinskt sakkunniga. Statsrådet har sedan enligt regeringens uppdrag av den 23 februari 1934 tillkallat såsom sakkunniga tre läkare och två lekmän. De två senare äro liksom i alla kommittéer knappast sakkunniga redan vid inträdet i kommittén. Men de få tillfälle att där sätta sig in i saken och sedan oberoende av lärosatser använda det vanliga sunda förnuftet, som ju innefattar den främsta sakkunniga faktorn i livets förhållanden.

Emellertid är ju uppenbart, att kommittén blivit för ensidigt sammansatt. Medicinalstyrelsens anvisning hade icke bort tagas för god. Kommittén — jag kallar den så — bör kompletteras även med den homeopatiska läkarekonstens rika erfarenhet just på detta område. Och likaså med en i ämnet studerad representant från den folkliga antivaccinationsrörelsen. Därigenom skulle ock de två neutrala lekmannedamöterna få en mångsidigare grund för sitt bedömande.

Riksdagen bör således enligt min mening även begära en sådan komplettering. Ett prejudikat finnes. På motion av mig beslöt riksdagen år 1920 hos regeringen begära, att i en tillsatt lapplagskommitté även insattes lappar. Denna hemställan godtogs av regeringen. Det finnes säkerligen flera lämpliga

personer, som kunde ifrågakomma vid en sådan komplettering. Jag nämner endast två namn, om vilka jag äger kännedom.

Såsom representant för den homeopatiska läkekonsten kan ifrågasättas fröken Klara Franzén i Ulriksdal. Hon har en ingående praktik i följderna av vaccinationstvänget och är erkänd som en av landets främsta i den homeopatiska vetenskapen utbildade och praktiserande företrädare. Även många läkare ha hos henne sökt bot för sig och i all synnerhet för sina familjer för sjukdomar, som den allopatiska läkekonsten ej haft någon makt över. Och boten har i stor utsträckning här som inom annan enahanda praktik icke utblivit. Jag hänvisar kommitterade till hennes föredrag i ämnet, kallat väckelse-rop, i Musikaliska akademien den 25 februari 1923 och i Kristliga förningens för unga kvinnor föreläsningssal den 25 november 1933. Båda ha utkommit av trycket.

Såsom representant för den folkliga antivaccinationsrörelsen tillåter jag mig nämna kyrkoherden V. Vallberg i Indal, som under en lång tid ägnat sig åt vaccinationsfrågan. Bland annat hänvisas till hans skrifter 1932 om »vaccinationens värde och vådor» och 1933 »Vaccinationskommittén granskad», båda utgivna på Nordiska samfundets förlag.

Jag har även under ögonen en broschyr betitlad »Vaccination och Smittkoppor. Kritik av ett föredrag på Arbetareinstitutet i Stockholm av fil. d:r K. G. Dernby. Av P. Rockström, tandläkare.» Den är tryckt 1924 på Wänerholm & Béwes tryckeri i Göteborg. Den kan kanske också vara av värde för kommittén eller åtminstone för dess lekmannarepresentanter.

Hemställan.

På grund av vad sålunda anförts yrkas beträffande utskottets utlåtande under *punkt B*:

1. att riksdagen ville i sammanhang med skrivelsen om propositionens bifallande uttala som sin uppfattning, att tiden nu bör vara inne för ett allvarligt övervägande av vaccinationens och revaccinationens avskaffande, åtminstone såsom regel;

2. att riksdagen ville tillika särskilt hemställa, att kommittén kompletteras med två nya medlemmar, nämligen en representant för den homeopatiska läkekonstens erfarenheter i ämnet och en representant för den folkliga antivaccinationsrörelsens synpunkter.
